

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio III. Blasphemia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

ad nostram vel aliorum salutem, atque ad ipsam
Voluntatem Dei implendam, à Deo signum, vel
miraculum petere nullo modo erit peccatum
tentationis Dei, sed actus Spei & fiduciæ in Deum.
Ita *Glossa In c. 6. Deuter. D. Th. q. 97. a. 1. &*
2. alii communiter. Vide circa hæc dicta supra
c. 4. Sect. 4. de Spe Theologica, cum de præsump-
tione.

S E C T I O III.

Blasphemia.

SUMMARIUM.

11. *Blasphemia, convitium seu verbum contumeliosum
adversus Deum, tripliciter fieri potest.*
12. *Blasphemia alia est formalis, directa, & indirecta
ex parte voluntatis.*
13. *Alia materialis tantum & externa.*
14. *Blasphemia indirecta contra Deum*
15. *Sunt maledicta in Sanctos,*
16. *In Sacramenta, & res Deo Sacras,*
17. *Ac etiam homines, aliasque res, ut Dei creaturas.*
18. *Maledicta in Sanctos, & res Deo Sacras, semper sunt
blasphemia non item maledicta in homines, vel alias
creaturas.*
19. *Referuntur formule blasphemandi Germanis propria
contra Deum, & adjuncta.*
20. *Item per Sacramenta, & adjuncta,*
21. *Non tantum blasphemica quæcunque directa,*
22. *Sed etiam indirecta serio & advertenter prolata, est pec-*
catum mortale.
23. *Quamvis blasphemia omnes sint ejusdem speciei in ra-*
*tione blasphemia, sæpè tamen quoad circumstantias,
& modum explicari debent in Confessionali.*

24. Qualiter circa blasphemias examinandi sint penitentes à Confessario?
 25. Maledicta, convitia, imprecationes in homines, jumenta, & alias creaturas, rationales, vel irrationales, quando, & qualia peccata?

Blasphemia definitur: *convitium, seu verbum contumeliosum adversus Deum*. Sicut enim laus Dei consistit in hoc, quò dicitur aliquid ad honorandum & glorificandum Deum; ita laudi Dei opposita blasphemia consistit in hoc, quò dicitur aliquid in contumeliam, & inhonorationem Dei. Accuratiùs ex S. Th. 2. 2. q. 13. a. 1. definiunt *Valent. Sanch.* alii: Blasphemia est peccatum, quò divinæ Bonitatis Excellentiae detrahitur, dicendo aliquid falsum Deo inesse, quod non inest, vel negando inesse, quod inest. Aut denique dic breviter: *blasphemia est falsa locutio de Deo per modum convitii*. Essentia ergò, & malitia gravissima blasphemiae consistit in hoc, quò aliquid falsò dicitur de Deo in ejus contumeliam seu diminutionem Divinæ ejus Majestatis, Excellentiae & Bonitatis: nihil enim verum ut verum potest dici de Deo in ejus contumeliam. Et generaliter potest fieri tribus modis.

1. Per verba indicativi modi, aut falsò aliquid tribuendo Deo: v. g. Deus est injustus, mendax, deceptor &c. aut negando aliquam perfectionem Dei: v. g. nulla est apud Deum Providentia, Misericordia, Justitia, vel etiam conditionatè: ut DEUS non est justus, nisi hoc fiat &c. Quia tunc derogatur Justitiæ divinæ, quasi pendenti ab aliquo contingente: aut denique aliquid Deo pro-

prium tribuendo creaturæ : v. g. dicendo : *Cæsar* rem esse omnipotentem : hanc creaturam esse bonum summum bonum. Ubi observa incidenter, omnem superstitionem, idololatriam, magiam, quatenus excellentiam aliquam Deo propriam, uti Potentiam, Sapientiam, Bonitatem, creaturæ, vel Diabolo tribuit, simul esse peccatum blasphemæ.

II. Per verba imperativi, & oprativi modi, seu per modum imprecandi : v. g. maledictus Deus, dispereat Deus, ad despectum Dei, tædeat, pudeat, pœniteat Deum talia fieri &c. Quo spectat ille impius modus loquendi velit, nolit Deus, hoc faciam, hoc fiet : Quia hæc verba important diminutionem divinæ Potentiæ, quasi Deus non possit impedire, quin hoc, vel illud facias, vel fiat.

III. Per verba fracta absque affirmatione vel negatione, vel imprecatione : utpotè, cum per despectum, ac indignationem probrosè nominantur aut attributa Divina : ut, *vah! Dei Potentiam!* pro *Dei Bonitas, Sapientia!* Juxta illud : *vah! qui destruis templum Dei.* Aut Sacramenta, Sanguinem, Vulnera, Membra Christi, modus communissimus Generalis, de quo specialius infra. Aut creaturæ cum nomine Dei : *Gottes Chrysam Sacrament.* Aut denique horrendissime : (membra pudenda Christi, *B. Virginis*, imò ipsius Dei) aut alia horrenda ipsius repugnantia. Mos diabolicus Gallis, & Italis communis. Quo etiam spectat blasphema illa vox *Juliani*

liani Apostatae *vicisti Galilee, vicisti!* Item illa tyranni Japonensis sapius dicentis: *O si haberem Deum Christianorum, his seivius tractarem eum.* Jam quoad rem ipsam & malitiam. Hæc quidem quoad modum proferendi blasphemiam. In primis blasphemia alia est formalis, quæ fit cum directa, vel saltem indirecta aliqua intentione inhonorandi Deum: alia materialis, quæ sine omni tali intentione, vel advertentia Dei inhonorandi erumpit. Blasphemia formalis alia est directa, alia indirecta, idque dupliciter: 1. Ex parte voluntarii. 2. Ex parte objecti.

§. I.

Blasphemia formalis directa, & indirecta ex parte voluntarii, ac materialis tantum.

Blasphemia formalis directa, seu interna & externa simul est, quæ fit cum directa intentione inhonorandi Deum, seu derogandi Divinæ Majestati. Eaque triplex: *simplex, hæreticalis, & hæretica.* Blasphemia simplex est locutio contumeliosa de Deo, nullam tamen significans hæresin; & potest esse vel enuntiativa: v. g. in contemptum Dei volo hoc facere: vel despectiva, seu detestativa: ut pereat Deus, displiceat Deo &c. ut supra. Vel irritoria: *Vah, qui destruis templum Dei!* &c. vel juratoria, ut, pereat Deus, si non ita sit. Sed de hujusmodi blasphemis juramentis *Tract. 3.* in secundo Præcepto. Blasphemia hæreticalis dicitur verbum contumeliosum adversus Deum hæresin significans, sed sine interno assensu erroneo contra Fidem, sed solum ex pravo vo-

luntatis affectu: jam duplex, & quandoque triplex peccatum mortale, & blasphemix contra Religionem, & infidelitatis externæ, contra professionem Fidei, & alterius maligni affectus, ex quo profertur, v. g. ex odio Dei, desperatione, aliave maligna affectione contra Charitatem Dei, vel hominis. Hæreticalis autem blasphemia dicitur, quia ad similitudinem hæresis falsum Deum significat, & hominem ita blasphemantem de hæresi suspectum reddit. Unde ubi inquisitio viget, etiam taliter blasphemantes immediate absque prævia correctione denunciandi sunt Inquisitori intra lex dies à die notitiæ, ex Decreto Alexand. VII. *de suspectis de hæresi*. Blasphemia denique hæretica dicitur verbum contumeliosum adversus Deum hæresin significans, & cum assensu interno erroneo; idque rursus ad minimum duplex peccatum mortale, & blasphemix, & infidelitatis internæ, ac externæ, seu hæresis formalis; imò & triplex, si accedat etiam aliquis malignus affectus erga Deum, vel hominem, juxta paulò antè dicta. Exemplum utriusque, si dicas: Deum esse injustum, non curare res nostras. O Deum injustum, insipientem! vellem sapientius hæc facere, quàm Deus. Si solo malo affectu voluntatis in Deum proferantur, dicuntur blasphemix hæreticales; si verò etiam cum assensu erroneo interno, blasphemix hæreticæ. Hinc patet differentia ab hæresi, infidelitate, quòd nimirum hæresis, vel infidelitas essentialiter consistat in assensu erroneo contra Fidem: blasphemia verò solum

con-

consistit in locutione mala contra Deum, ad quam etiam sapè concurrat, non tamen necessario requiritur assensus erroneus contra fidem, sed potest stare cum vera fide: sicut enim hominem per contemptum seriò vocare possem furem, adulterum &c. probè tamen sciens non ita esse. Uti optimè explicat Valent. tom. 3. disp. I. q. 13. punct. 2. Et scitè noster Alphonsus à Castro lib. 1. de justa hæreticorum punitione c. 12. dicens: *Si quis dixerit aliquid, Divino honori contrarium credens ita esse, erit simul hæreticus, quatenus credit; & blasphemus, quatenus dicit: Si credit, & non dicit, erit hæreticus tantum; si verò dicit, & non credit, erit tantum blasphemus.* Sic ille. Non ergo omnis blasphemia contra Deum dicta, est hæresis; at omnis hæresis contra Deum dicta, est blasphemia. Quin universaliter omnis enuntiatio maligni erga Deum affectûs contra Virtutes Theologicas Fidem, Spem, Charitatem: utpotè: abnego Deo: despero de Deo: odi, detestor Deum &c. formalis blasphemia est. His enim actu derogatur divinæ perfectioni infinitæ, Veritati, Fidelitati, Bonitati &c.

Blasphemia formalis indirecta dicitur, quæ fit cum indirecta solùm seu virtuali tantum intentione inhonorandi Deum: cum quis nimirum scienter & seriò loquitur verba, quæ ex propria significatione, modo proferendi, aliisque circumstantiis divinæ Majestatis contemptum, vel honoris divini diminutionem significant, vel continent, etsi ea proferens id minimè intendat, dummodò advertat,

vertat, & tamen quocunque alio motu serio proferat, eo ipso, enim indirectè, & virtualiter inhonorationem Dei intendere convincitur: ideoque sic adhuc est vera formalis blasphemia: atque sic excluditur omnis sequens.

§. II.

Blasphemia materialis tantum, & æterna &c.

13 **D**icitur, qua licet verba de se contumeliosa in Deum proferuntur, absque tamen omni directâ, vel indirectâ intentione, seu voluntate inhonorandi Deum: utpotè 1. Si proferantur solum docendi gratiâ in scholis, in cathedra &c. 2. Si proferantur solum recitativè, seu referendo per modum historiæ, seu in comædia. 3. Si proferantur omninò inadvertenter, & indeliberatè, in ebrietate perfecta, in amentia, somno, phrenesi, & tandem ex vehementissima passione usum rationis perturbante, ex impetu naturali inveterata consuetudinis involuntariè & inculpabiliter remanentis. De qua expressè, & ex professo in materia de peccatis. 4. Universaliter si nullo modo advertatur ad injuriam, vel inhonorationem Dei; ut si quis ex ira, rixa, indignatione erga alterum, hominem, pecus &c. enuntiet verba maledicta, quæ tamen saltem non contineant falsitatem hæreticam: v. g. Sacramenta, Vulnera, Crucem, Deum &c. Si affectus indignationis nullo modo tendat in Deum, sed tantum contra hominem, vel jumentum, cui irascitur, non est propriè blasphemia, cum hic absit omnis motus malus erga Deum:

Deum: est tamen peccatum irreligiositatis, & quasi sacrilegii contra secundum Præceptum: *Non assumes nomen Domini Dei tui &c.* Sed de hoc specialius *infra Resolut. pract. 4.*

Blasphemia directa, & indirecta ex parte obiecti.

Blasphemix rursus alix sunt directæ contra ipsum Deum, vel aliquid ipsius Dei, quales hactenus supposuimus: alix sunt blasphemix indirectæ tantum contra Deum, quatenus nimirum tendunt in aliquid Deo sacrum, vel ad Deum peculiariter relatam, adeo ut contumelia, vel injuria illis illata peculiariter etiam redundet in ipsum Deum, utpotè

1. Maledicta in Sanctos Dei, nam ut rectè ait S. Thom. 2. 2. q. 13. a. 1. ad 2. *Sicut Deus in Sanctis suis laudatur, in quantum laudantur opera, qua Deus in Sanctis efficit, ita & blasphemia, qua fit in Sanctos, ex consequente in Deum redundat, adeo, ut blasphemia in Deum, & Sanctos moraliter sint ejusdem speciei, quia eandem rationem malitiæ participant, videlicet divini honoris diminutionem.* Quod tamen intelligendum de maledictis in Sanctos formaliter, quatenus Sancti sunt, adeoque cum habitudine ad Deum formali, vel virruali, ut rectè monet Sanch. *cit. n. 27.* Secus est, si contumelia jactetur in Sanctos, non ut Sancti, sive Beati sunt formaliter, sed ut quidam homines in terris fuerunt, quibus nunc excellentia Sanctitatis accidentaliter est: v. g. si quis dicat: Adamum & Evam fuisse gulones, debuisse

ali-

aliquid aliud comedisse: Petrum calvum, Crispinum, & Crispinianum sutōres, Carolum Borromæum Nasonem &c. Sic enim non est proprie blasphemia contra Religionem ad Deum, cum hic nullus subsit respectus ad Deum, sed est irreverentia contra virtutem Dulciæ, & observantiam Sanctis debitam, eò magis, quo majorem à Deo excellentiam gratiæ, gloriæque consecuti sunt. Et quidem si ex odio, indignatione, vel maligno affectu in aliquem Sanctum fiat, sine dubio erit mortale; si ex joco solùm, vel levitate, veniale rectè cenlet cum *Sanch. cit. Laymann. lib. 4. c. 6.*

16 II. Maledicta in Sacramenta, & res quascunque Deo sacras (Chryisma, Calices &c.) quatenus Deo sacræ sunt, quia sicut eorum cultus, & veneratio, ita & contumelia ipsis irrogata respectiva est in Deum Authorem Sacramentorum, omnisque Sanctitatis redundans. *Omnis cum Sanchez cit. n. 22.* Eademque ratione dicendum est de contumelia illata imaginibus Dei, Christi, Crucifixi, & Sanctorum, verbo, signo, facto, res nota improbis.

17 III. Maledicta etiam in homines per quascunque, creaturas, quatenus Dei creaturæ vel aliquid Dei sunt, seu cum aliqua relatione ad Deum, ut apud Germanos videtur significari per additionem nominis Dei, *Gotts Element / Gotts Pestilenz / &c.* aut per modum imprecationis: ut te elementa perdant &c. Non enim creata sunt à Deo elementa, ut hominem perdant, sed ut homini serviant in ordine ad ultimum finem: ideo

ideoque vera est blasphemia contra Deum, idque maximè verum est, quando ipsæ Res sacræ proferuntur: *Das dich Gotts Sacrament schänd / 2c.* Sed de his Germanorum blasphemandi formulis in gratiam Confessariorum, mox dabo aliquid speciale seorsim.

IV. Unde jam vides maledicta in Sanctos, & 18 Res Deo sacræ semper esse blasphemias, non item maledicta in homines, vel alias creaturas, quia nimirum Sancti, & Res Deo sacræ semper referuntur, vel apprehenduntur referri ad Deum ut Auctorem suum &c. non item semper homines, vel aliæ creaturæ Dei; quare maledicta in homines, vel alias creaturas absolute, & absque relatione ad Deum blasphemiam non sunt, sed alia peccata esse possunt, v. g. qui maledicit parenti, impius erit contra virtutem pietatis, & reverentiam parentibus debitam contra quartum Præceptum; at non blasphemus contra hoc primum Præceptum. Maledicta, vel imprecationes in homines, vel ejus res non ad blasphemiam, sed ad odii, vindictæ, iracundiæ peccata spectant. De quibus seorsim dabo appendicem.

§. III.

Formula blasphemandi communiores, Germanis propria per Deum, & adjuncta.

1. *Bei Gott / beyhm Herr Gott* (idemque) 19
beyhm Sacrament / beyhm Chrysam: non est blasphemia, sed juramentum, prout expressius dicunt: *ist bey Gott wahr / ist beyhm Sacrament wahr / attamen* juramentum plerumque non necessaria-

cessarium, ideoque carens secunda conditione requisita ad iuramentum licitum, scilicet *in iudicio*; & proinde peccatum ex se veniale, quamvis ratione scandali in homine religioso à mortali excusare merito nolint, ut notavit Gobat. c. 20. n. 734. Præsertim illud sæpius repetitum beyrn Sacrament.

II. *Boß HER Gott* / *boß hundert HER Gott* / illud *boß* ex se nihil significat, sed est tantum interjectio, & signum plerumque admirationis, ideoque *boß HER Gott* dicere, non est blasphemia; est tamen venialis irreligiositas assumptionis Nominis Divini in vanum. At verò dicere *boß hundert HER Gott* / certò est blasphemia eo sensu, quem verba grammaticaliter præferunt: siquidem honori divino plurimum, & falsò derogatur: si seriò dicatur esse centum Domini Dei; aut cum solœcismo; centum Dominus Deus. At verò si proferantur non attendendo ullatenus ad significationem illam grammaticalem; sed solùm volendo tale signum admirationis, vel alterius passionis, rursus intercedere culpam venialem irreverentis nominationis Dei, censet Gobat. n. 737. Et constat plerosque proferre hoc modo. Undè quidam ut certius evitent periculum blasphemiz, dicunt: *boß hundert HER get*: mutando *o* in *e*. Igitur erit Confessarii querere, quid cogitaverit pœnitens, dum ita loquebatur; & hortari, ut desistat saltem propter liberos, & hæreticos facillè inde scandalizandos.

III. *Gotts Sacrament* / *Gotts Creutz* / *Gotts*

Gotts Wunden / Gotts Leyden / Gotts Mar-
 ter / &c. Hæc & similia de se non sunt propriè
 blasphemia, sed irreligiositates contra reveren-
 tiam Divini Nominis, & contra secundum Præ-
 ceptum Decalogi: ideoque per se loquendo esse
 tantum veniale ita dicere, contra *Suarez*, & a-
 lios, verius docent *Cajetanus verb. blasphemia*,
 aliis cit. *Sanch. cit. c. 32. n. 33. Layman. lib. 4.*
tract. 4. c. 10. Quamvis hæc ob maximum pe-
 riculum formaliter blasphemandi, & ob scanda-
 lum sæpè mortale fieri possint. Sanè P. Busen-
 bann *Medull. Theolog. hic. c. 1. §. 2.* loquens de
 dicente: O Dei mors! Dei Vulnera &c. ita con-
 cludit: *Propter periculum incidendi in blaphe-*
miis, & quia rarò abest scandalum, & nihilominus
apud audientes Deus, ejusque Sacra censentur in-
honorari, rarò excusarem. Sic ille. Utique in-
 telligens à mortali: nam de gravi veniali jam prius
 damnaverat post *Cajetan.* & alios.

IV. Daß dich Gott schänd / Sacrament
 schänd; daß dich Gotts Sacrament; Gotts
 Chrysam: Gotts Blut: Gotts Herz Gott
 schänd / &c. Blasphemia esset horribilissima, si ta-
 lia profertentur eo sensu (prout proferrè censuit
 quidam apud *Tanner. t. 3. disp. 5. q. 8. dub. 7.* im-
 precando scilicet, ut Deus, vel Sacramentum tur-
 pi, seu venereo modo corrumpat hunc, vel hanc:
 sed certè non est iste sensus communiter, teste eo-
 dem *Tanner.* sed iste potius: Deus, Sacramenta &c.
 te perdant, destruant, confundant, hoc enim vul-
 go significat germanicum illud schänden / zu
 THEOL. MORAL. PARS II. PP Schans

Schanden machen: eoque sensu respectu Dei quidem non est blasphemia, cum nihil falsum Deo attribuat, & Deo supremo jure æquè proprium sit perdere, & salvare, sed est solum imprecatio & maledictio utique ex genere suo mortalis in hominem; respectu autem reliquorum præter eandem malitiam mortalis imprecationis; mortalis est vera blasphemia indirecta: cum Dei Sacramenta, Sanguis, Passio, Chrisma &c. non sint ordinata à Deo ad perdendum, sed ad salvandum hominem, ut merito *Sanct. Gallenses* apud *Gobat. n. 745.* censeant esse peccata mortalia satis gravia, quia graviter lædunt honorem divinum.

Per Sacramenta, & adjuncta.

20 Solemnis mos Germanorum est blasphemare Sacramenta, vel per Sacramenta, ut plurimis continua quasi intercalaris vox sit: & quidem quandoque proferunt absolute, & solitarie, & sic per se loquendo non continet plus, quam irreverentem usurpationem sacri illius Nominis, juxta dicta supra n. 3. Longè autem frequentius pronuntiant cum additâ aliquâ particulâ, vel ad initium, vel ad finem, præter jam audita: *beym Sacrament / Gottes Sacrament / Sacrament Schand*: adfero alia communiora.

1. Hundert tausend Sacrament / est omnino habenda pro vera blasphemia propter hæreticam ex se, & cum vilipensione & contemptu multiplicationem Sacramentorum. Ita Germani, *Tanner. cit. q. 8. dub. 7. n. 134.* Laym. *cit. Gobat. cit.* Idque certissimum de illis patibulo, ligno, igne, & circo dignis ribaldis, qui consueverunt eruclare

tonnas, millones, galeras Sacramentorum. De
his lege Drexel. *Phaeton. c. 6. §. 5.* Quorum lin-
guae proprie sunt vehicula Diaboli, prout indigitat
D. Chrysoft. apud eundem *ibid. c. 7. §. 2.*

§. At quid de illa forma multis usitata: *Tausend/*
hundert tausend Sacrament? Ex se nihil
mali continet, cum sit vox nihil significans, solita
tamen usurpari à Germanis eo fine, ut ostendant,
se serio loqui, præcipere, irasci, minari, & ob re-
verentiam Sacramenti non audentes integrè pro-
nuntiare, ita corrumpunt vocem *Sacrament*:
Neque aliquis inde scandalizatur, sed potius sæcu-
laris habetur pro conscientioso, qui sic loquitur,
volens vitare blasphemiam; at Religiosus ita lo-
quens meritò pro irreligioso. Gobat *cit. n. 745.*

II. *Blut Sacrament*: Hæc ex se vi verborum
quidem nihil falsi, vel indecori significat; cum
Sacramentum Eucharistiæ sit propriissime Sacra-
mentum sanguinis, & omnia reliqua rectissime
dicantur Sacramenta sanguinis: cum omnia suam
vim, & energiam habeant ex Sacrosancto Christi
Sanguine. Attamen certum est omnium piorum
aures gravissime offendi eo dictione, omnium-
que Germanorum sensu horrendum & blasphe-
mum quid significari, in gravem contemptum,
vel despectum Sacramentorum, adeoque in ea
connexionem latere aut blasphemiam proprie di-
ctam, aut saltem sacrilegium; & confessarium de-
bere exquirere numerum ejusmodi caninorum, &
hygyiorum latratuum. In hac materia singularis
Gobat. *n. 736.*

III. Donner / Sacrament / Blis / Strahl / Stern = Sacrament. De hoc idem ferè pronuntiandum, quod de præcedenti ob eandem rationem, & specialiter ob aliquem contemptum, abominationem, vel execrationem Sacramentorum. Ultimum videtur importare vilipensam multiplicationem Sacramentorum instar stellarum.

IV. Du Sacraments = Hur / du Sacraments = Schelm / du Sacraments = c. c. Ha, & similes omninò censendæ sunt veræ blasphemia, ob nimis contemptibilem combinationem, & gravissimam irreverentiam Sacramentorum: Nec est verus Christianus, cui non moveatur bilis, & aures horreant ad ejusmodi voces æternis suppliciiis mulcendas: ideòque accensendum esse blasphemis, qui vel semel ita deliberate, & serio loquitur, meritò censet Gobat. n. 742. Vide infra § seq. N. IV. Jam tandem quoad prædictas blasphemias omnes, ratione peccatorum sint sequentes.

§. IV.

Resolutiones practica.

211. **B**lasphe-mia quæcunque directa, seu cum directa intentione inhonorandi Deum, semper est peccatum mortale gravissimum ineluctabiliter. *Omnes.* Legi enim Divinæ Naturali, ipsique rationi nihil magis repugnat, quàm Creatori maledici à creatura. Lege Divina positiva nihil severius prohibetur, quàm blasphemiam, ut Levit. 24. *Qui blasphemaverit nomen Domini, morte morietur:* specialiter autem interdicta blasphemiam repugnat primo Præcepto Decalogi præcipienti Deo debitum

debitum cultum exhibendum, cujus è diametro oppositum facit blasphemia. Eminenter etiam prohibetur secundo Præcepto Decalogi: *Non assumes* &c. quò etiam communiter refertur: multò enim magis, & deterius nomen Domini in vanum assumit, qui ipsi Deo falsum injuriosè attribuit, quàm qui per Deum falsò jurat, vel Deo promissum votum violat. Insuper in hoc horribili blasphemix directæ peccato excluditur non tantum omnis parvitas materiæ à mortali excusans: cum qualiscunque contumelia, etiam minima, directa in Deum infinitæ Majestatis, reverà sit gravissima; sed etiam omnis imperfectio actûs: Quia supponitur facta ex directâ & perfectâ, adeoque deliberata intentione inhonorandi Deum. Cæterum in ipsis verbis blasphemis contra Deum prolatis posse excusare imperfectiorem actûs, indeliberationem, præcipitantiam &c. jam suprâ concessum est; sed tunc eo ipso non erit blasphemia formalis, sed materialis tantum.

II. Blasphemia etiam indirecta seriò & advertenter prolata sine dubio est peccatum mortale, etsi minùs grave, quàm prædicta directâ ob ipsum minùs perfectum, & indirectum tantum voluntarium. Juxta communem *DD. cum S. Thom. & Sanch. cit.* attamen omninò admittit imperfectiorem actûs à mortali excusantem: ut si fiat cum semiplena tantum advertentia, & deliberatione, ex subitò vehementi impetu passionis iracundiæ, terroris, consuetudinis inveteratæ, involuntarium

rium reddente, & alia ejusmodi, quæ etiam blasphemiam materialem tantum efficere possunt, secundum communissimam DD. apud cit. Quamvis videatur negare noster Marchant *Tribunal. tom. 2. tract. 2. tit. 4. Sect. 1. q. 3.* in appendice, ob naturalem horrorem sceleris execrandi, tantum quidem, ut à Christiano Deum agnoscente. & mentis compote vix unquam possit dici blasphemia. Et sanè teneretur creatura rationalis saltem adeò attendere Creatori suo, & ultimo Fini Deo in omni sua actione, ut saltem horribile hoc scelus blasphemia præcaveat. Verum ex his solum sequitur, raro admodum, & difficulter excusari à mortali, & multò rariùs, quàm in aliis peccatis. non verò, quòd omninò nunquam: cum reverà contingat in primis motibus iracundiæ hominem sibi non esse præsentem, ita ut se semper ad regulas rectæ rationis reflectere possint tam citò, quin interim quandoque erumpat verbum blasphemiæ: in foro autem externo, non obstante allegatione cujusque motus, vel indeliberationis secundum leges puniri debet: quia ibi judicatur secundum externa. Unde ulterius sanè fatendum est, omnem blasphemiam, etiam jocò prolata, deliberatè, & advertenter ad inhonorationem Dei, ordinariè esse peccatum mortale: quia etiam sic jocò prolata vergit in diminutionem Divini honoris, ut cum aliis docet Sanch. *lib. 2. c. 32. n. 41.* Dico tamen: *ordinariè*: nisi nimirum, in raro casu, talis esset jocus, ut omnibus expensis, nulla appareret diminutio Divini honoris; tunc enim blasphemia vera non est. quippè

quippè cui deest essentia blasphemiarum: & de simili
raro casu intelligendus Valent. r. 3. disp. I. q. 13. cum
aliis docens: Blasphemiam jocò prolatam non esse
blasphemiam. nec consequenter peccatum mortale.

III. Quamquam (sicut supra de superstitionibus, magiis) probabile sit, omnes blasphemias
in ratione blasphemiarum esse ejusdem speciei infimæ
ob eandem semper malitiam formalem inhonorandi
Deum: ideòque in confessione non esse neces-
sario explicanda maledicta in specie, sed sufficere,
si dicas: *Blasphemavi graviter toties.* Attamen
in primis certum est, debere explicari circumstan-
tias speciem mutantem: ut, si blasphemiam fuit hære-
tica, procedens ex actuali assensu erroneo contra Fi-
dem, aut si procedit ex actuali odio Dei, despera-
tione, ex gravi odio proximi &c. tunc enim
semper est duplex species, & quandoque triplex
peccatum, ut jam supra indicatum fuit. Deinde
etiam longè probabilius, & tutius est, intra genus
blasphemiarum, etiam explicandum esse modum blas-
phemandi: utpote si blasphemiam facta sit cum di-
recta intentione inhonorandi Deum, vel indire-
cta tantum; si facta directè in ipsum Deum, vel in-
directè tantum per Sacramenta, Sanctos, creaturas
&c. Hi enim modi maximè differunt in gravi-
tate injuriæ, contumeliæ, & despectionis erga
Deum, ut ex se patet. Addit *Sanch. cit.* etiam ex-
plicandum in blasphemias indirectis, an blasphema-
verit in B. Virginem, vel in alium Sanctum, quia
illud verissima æstimatione longè gravior censetur
injuria Dei, quàm hoc.

24 IV. In praxi ergò, quando pœnitens absolute dicit se blasphemasse. Confessarius in examinando sic procedet: 1. Quærat quomodo, vel quibus verbis blasphemaverit? nam homines plebei solent contundere verba germanica: Schelten / Stuschen / Schwöhren: Primum blasphemare, secundum imprecari, seu maledicere, tertium jurare proprie significat. Auditis verbis blasphemiam significantibus. 2. Quæret, quâ intentione sic blasphemaverit: an verè intenderit ipsum Deum inhonorare, vel ex maligno affectu in Deum ita protulerit? Si ita fateatur (quod certè rarò apud plebeos, & rusticos.) 3. Examinandus erit, quâ ratione motus fuerit erga Deum, an ex odio, desperatione, an cum, vel sine assensu erroneo contra Fidem, juxta supra dicta? Et si fateatur blasphemiam hæreticam cum assensu erroneo, & pertinaci contra Fidem, scias esse hæreticum formalem excommunicationi Bullæ Cœnæ obnoxium, ideoque remittendum ad habentem facultatem absolvendi, si ipse non habeas: sed hæc, ut dixi, rara sunt. 4. Si neget se intendisse Deum inhonorare, adhuc quærendus erit, an saltem adverterit ejusmodi verba à se prolata revera esse inhonorativa Dei, cedere in despectum, vel injuriam Dei &c. & tamen sic scienter protulisse? si sic, adhuc censendus est peccasse mortaliter. Tandem si dicat, se nec intendisse, nec advertisse inhonorationem Dei, neque affectum indignationis suæ ullo modo erga Deum extendisse; sed solùm erga hominem, vel jumentum, nihilominus attendendum

dum erit ad verba, quibus homo usus fuit; si enim verba talia, vel tali modo prolata sunt, ut enormem contumeliam Dei, aut Sacramentorum expriment: v. g. atroces maledictiones in ipsum Deum: *Gang Tonnen / Galleen voll / Blis / Blut / Strahl-Sacrament* / raro excusari poterit à mortali: certè severè & acriter increpandi erunt, & non nisi firmo proposito concepto absolvendi. Quòd si verba non contineant adeò enormem contumeliam Dei, vel Sacramentorum, nec falsitatem aliquam hæreticam v. g. simpliciter nominando: Sacramenta; Dei Sacramenta, Crucem Christi &c. omninò à peccato mortali excusari poterit. At iterùm seriò dehortandus ob periculum blasphemiae formalis. Ita post alios *Laym.* sæpè *cit. c. 6. n. 8.* ubi ponit casum, quo confessarius pœnitentem absolvere poterit, etsi tali consuetudine, utpotè non mortaliter mala, abstinere nolit: e. g. Dux, vel Officialis belli dicit in Confessione se milites suos ita malè assuetos ad officium cogere non posse, nisi velut vehementer iratus verba sacra effundat: v. g. Sacramenta, Chrisma (idem de verbis imprecatoriis intelligendum) quæ verba testatur se proferre non alia mente, nisi ut militibus metum tandem iratus incutiat. Hæc in Christiano homine laudanda non sunt; non tamen peccati mortalis condemnari semper possunt, qua proinde consuetudine dissimulatâ, minimè tamen positivè consultâ, talem confessarius absolvere poterit. Sic *Laym.* Eadem propè ratio semper est de Heris, & Magi-

stris respectu servorum, imò & parentibus respectu filiorum. Similiter Gobat *cit. casu 20. an. 704.* latè excusat Medicum ingeniosum, qui Canonicum quemdam morbò Hypochondriacò laborantem, & continuò mortem tento arcu sibi spiculo minitantem, imaginantem, metuentem &c. ut humores noxios depelleret, fingens se animo iratum, quòd monitis parere nolit, subito invadens in hæc verba erupit: *Du Hundert Tausend Sacraments Pfaff / daß dir's der Teuffel gesagene: Quo audito primò attonitus, & exardescens Canonicus, deinde fraude cognita, in risum solutus, dissipatis malis humoribus, nihil amplius de morte cogitavit, felici proindè successu. Excusat enim Gobat eum, eo quòd ea verba non serio protulerit, nec formaliter, ut inhonorativa Sacramentorum, sicut nec ipsius Canonici, sed mere materialiter, ut signa fictæ iracundiæ: cui ego assentior. Tandem de malitia, & pœnis blasphemorum divinitùs, & humanitùs inflictis vide horrenda apud eundem Gobat *cit. Alph. quadrupli. ei. p. 3. de blasphem. casu. 21. per totum.**

APPENDIX.

De Maledictis in creaturas rationales, & irracionales.

25 **J**Am supra dictum est, maledicta, convitia, imprecationes in homines, vel jumenta, aliasque creaturas rationales, vel irracionales absolute absque ullo ordine vel relatione ad Deum, non esse pro-

propriè blasphemias, sed alia peccata esse posse, circa quæ aliqua hîc utiliter notanda sunt; cum ea in confessione plerumque cum blasphemias exprimi soleant.

I. A peccato omninò excusantur, qui honesto fine, vel affectu bono cohonestant maledictiones lugubres rerum insensibilium; qua ratione David maledixit montibus Gelbœ ob occisos ibi Saullem ac Jonatam. Job & Jeremias maledixerunt diei, in qua nati, & concepti sunt, nimirum ob peccatum originale tunc contractum, & initium tantarum miseriarum, ut cum *Moliva* & aliis communiter observat *Laym. l. cit.* Sic & tu sanctè malediceres horæ illi, loco, occasione &c. quibus in grave peccatum lapsus es. Eadem ratione maledicere Diabolo rarò peccatum est, secluso iracundiæ, impatientiæ, aliòve vitio, quia semper solet maledici, ut auctor malorum, Dei, hominùmque juratus hostis.

II. Quando maledicuntur homines, eisque mala imprecantur, vel optantur, ut v. g. pereant morte, fulmine, rotâ, furcâ &c. à dæmone possideantur, rapiantur, lacerentur &c. ordinariè tantum veniale est, præsertim respectu aliàs non inimicorum; nam ordinariè non maledicuntur homines, tanquam aliquid Dei, nec animo deliberato & serio, ut eis talia eveniant, sed præcisè ad manifestationem iracundiæ, vel indignationis suæ. Quòd si tamen deliberatè verè desiderarentur ejusmodi mala proximo, esset sanè peccatum contra Charitatem, & utique mortale in exemplis positis;

positis; alioquin grave, vel leve, mortale, vel veniale, juxta gravitatem, vel levitatem materia, seu mali imprecati. Juxta communem DD. Et optimè observat Escob. *in summa tom. 1. exam. c. 6. n. 6.* Do ejus verba: Assoles interdum in amicos indignari, ut filios, famulos, vicinos, domesticos &c. interdum in inimicos, cum ex inimicitia affectu maledicta prodeunt, plerumque cum plena advertentia feruntur; cum autem inimicos, rarissimè ex intentione oriuntur, sed solum ex perturbatione &c. Unde & alia peccata non erunt, si interrogaris mox post prolationem maledictionis: num intendas filium, vel famulum à Diabolo abripi? Respondebis: minime planè.

III. Cum maledicuntur, & diris devotentur jumenta, aliæque res irrationales, siquidem res sint proximi, & ex odio in ipsum prodeant maledicta, & serio animo, ut verè pereant illa, erit sanè peccatum odii contra proximum, pro ratione materiae gravius, vel levius, quod tamen rariùs accidit, alioquin non nisi veniale, sicut etiam quando res nostræ sunt, vel nullius, etiamsi ex animo deliberatè desideretur eis malum, ut pereant &c. erit tantum veniale, actusque otiosus, vel ad summum iracundiæ, vel impatientiæ vitium.

IV. Maledicere vento, tempestati, pluviae, igni, tali diei, horæ, & cuilibet creaturæ esset sanè mortale blasphemiae peccatum, si illa maledicerentur, quatenus aliquid Dei, seu quatenus à Deo, divinaque dispositione proveniunt, aut quatenus is,

mediis utitur DEUS ad nos puniendos, aut
 periculis periculum subsit, ne indignatio sit contra
 Deum. At quando nihil horum adest, rursus
 veniale erit, ut supra: quia sic maledictio,
 vel affectus maledicentis nullo modo redundat in
 Deum: quod si redundet in parentes, ut si maledi-
 cendi diei, vel horæ, in qua te parentes genuerunt
 erit peccatum contra Charitatem, & Pieta-
 tem parentibus debitam: & sanè grave, si cum
 contemptu fiat, aut aliàs pietas in parentes
 graviter lædatur: ut si ita in faciem malediceres,
 per hoc eos subsannes, confundas, irrideas. Aliàs
 verum leve tantum, ut supra.

SECTIO IV.

Sacrilegia.

SUMMARIUM.

1. Sacrilegium generatim est rei Sacre violatio.
2. Sacrilegium personale quatuor modis committi solet.
3. Locale verò tribus.
4. Sacrilegii realis, seu rerum Sacrarum quatuor gradus.
5. Sacrilegium reale indigne tractando res Sacras varie
 fieri potest:
6. Iniuste verò usurpando, vel furando, tripliciter.
7. Etiam iniusta occupatio, vel detentio honorum Ecclesie,
 mobilium & immobilium, piorum legatorum, & bo-
 norum pauperum &c. aliquantulum Sacrilegium sapit.
8. Sacrilegium profane emptionis, & venditionis rei Sa-
 cre seu Simonia quid?
9. Quæ sit res seu materia Simonia?
10. Quale debeat esse pretium, &
11. Quale pactum, ad hoc ut committatur Simonia?
12. Quid sit Simonia Juris divini intrinsecè mala?

38. Quid